

ACC. N:R M. 13607: 1-11.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Hans Holmberg, Alstad*  
Härad: *Phytts* Berättare: *" " "*  
Socken: *Fru Alstad* Berättarens yrke: *snickare och kantar.*  
Uppteckningsår: *1954* Född år *1873* i *V. Alstad*

*Jakt och djurfångst. s. 1-11. LUF 101.*

Skriv endast på denna sida

## Jakt och Djurfångst

Vargen har fördom varit allmän i södra  
Skåne. År 1740 gingo vargen på isen över  
till Danmark, då blev det jakt och skallgång  
på varg, den sattes i gång av krono-  
händmänn och kronajägare. På den tiden  
valdes i kommunerna de som skulle buda  
till skallgång på vargjakt och den som  
inte gick fick böta. Den sista varg  
som sköts i södra Skåne var 1910 på  
Skonärs ljung, men var den kommit  
ifrån vists ingår. Det var väl endast  
på stränga vintrar, som vargarna kom  
när på skärbjuggen, det var lungen  
som drev dem. Någon varg i vittillstånd  
är det väl ingen som nu lever kvar i  
i södra Skåne

2.  
Räven gör ofta påhållningar här på  
stättun den har sina lyar i skogs  
backarna, så gör den strövtåg om  
nätterna för att se om de har glömt  
att stänga för dörrar då går han  
in och biter ihjäl så många han kan,  
de han inte kan äta upp för han  
bort och gräver ner i markarna, så  
längs han har ungar i lyar för han  
hem till sitt bo sitt roo. Under stränge  
vintrar gör han ifrån sig ett skarpt  
läte som de gamla har uttytt min  
tarm min tarm. Några skalljakter på  
rävar har jag ej hört omtulas, men för  
både de i Lindhagens skogarna, där är gott  
om lyar, för både de ut värrarar men  
det är väl nu förbjudet. På öppna jägar  
rävar på somna gång som har.

Lodjur har väl funnits i Skåne  
före i tiden men inte det någon minnas

Älg kommer en och annan gång ner på  
skäppen, men det är ej när den är iortlig,  
jakten på älg varar ju bara några dagar.

Rädjur kommer ofta här ner, men det  
är mest under färljuden i viltid

Dorbjort har förekommit före men  
det är länge sen, För jagade de av  
de jägare som bodde i närheten av gods

Uttur fins i mossarna, jägarna passar  
vid deras tillhåll, jag har även sett  
burrar utstratta för att fånga uttur.

Läl jagade färs i rödra Östersjön, här  
var en som jagade och kockt. Träns och  
säl, träns användes till att smärja  
skidor och maskiner. Fiskarna i Östersjön  
fångade en gång en råtunga, den har  
varit i parkdammen i flera år en svärd-  
het för allmänheten, i Trälborg

Grävling finns här, den har sina gryt  
i skogsbäckarna där den ligger i ille-  
under vintern. Den jagades färs vid  
vakt-skytte vid grytet, men jagas ej nu.

III Glare har här alltid varit, färs var det  
den svenske som är grå om sommaren  
och vit om vintern, men den försvann när  
de inpestade den tyska omkring sekelskiftet  
haren jagas både med och utan hund.

Igelkott fås kommes men den jagas inte

Eller är det gott om den är både skadlig  
och nyttig, skadlig får den bitas i bjäl-  
trons och dörar, nyttig får den tas rätter  
den fångas med rättfälla

Rapphöns fins men sparramt de jagas med  
hund. Stors fångades de i nät, de ledde  
en häst framfäst sig så jagades de in i nätet  
så kunde de parer på der få bula kullen  
det är nu förbjudet att ta rapphöns  
med nät

Storan är det gott om, den jagas med  
stord hund liksom rapphöns

Tjäder Orre fins ej här på stätten.

Gräsänder häckar i mossarna, ändarna  
jagas när ungarna är flygfärdiga  
de jagas mest med hundar som driver  
dem ut ur vassarna, då jagarna  
skuter dem när de lyftes till flykt.

Isunen är ju nu fridlyst året om  
men färs hade de svanjäkt när vid  
Iskanär, det var de kungliga och de  
ödliga som skulle ha det rått,  
min far farfar var kronojägare  
han var alltid med på svanjäkten

II  
Rorfåglar jagas mest på godsen av  
skogsvaktarna, häkar vräkas och kräkas  
gjorde skada på det matnyttiga vilde  
därför sköts eller förgiftades rorfågeln,  
de ansågs ej vara matnyttiga.

Rättarna fängades färr i flera  
sorters fällor allra ält är den hem-  
maggjorda träfällan där rätten gick  
in och nosade på betet, så var den  
en falllucka som stängde för rätten  
Senare kom den fabriksgjorda fällan,  
där rättarna kunde gå in men stängde  
för sig, den kunde gå in hur många  
som helst så var det slagfällan  
som slog ihjäl rätten när den nosade på  
betet, nu mera utrotas rättarna med gift

Jaktmarkerna här är endast odlad  
mark, färr innan all jord var odlad  
var jaktens betydligt bättre, på kratt-  
markerna hade det vilde bättre skydd  
bland buskar och trädclungor. Nu är det  
endast hare fasen och raphions på slätten.



Numera är det allt fär många jägare  
det är ju så gott om skutvapen och då  
så skall det jagas, ibland arrenderas jakt-  
mark, ibland jagas till helften, somliga  
arrenderar jakten bort till stadsbor som  
vill ut och roa sig i naturen. Det är  
mest amatörsjägare, det är ingen som kan  
få sitt upphåll av jakt. Bänckerna  
jagas meränslig var på sin jaktmark,  
så kan de ju få sig lite viltstik som  
ju är ljustimat. När jag var ung var  
jag också jägare det kunde ju alltid bli  
lite tillskott till hushället. Det är  
ju så att jakt och fisk har vi i arv  
från våra förfäder och det går vidare  
till våra efterkommande.

Tjuvskytte var mera allmänt känt, det var  
mest fattigt folk som bedrev tjuvskytte.  
de behövde lite mat till familjen  
och då låg det nära till hands att gå  
och skjuta något vilt vrid. De vilde djuren  
var ju så att säga allmänbuktens den ena  
dagen ägdes de ju av den ena, en annan  
dag av andra. Det var merändels de som  
bedrev instill kurraskäpparna som i skad  
tjuvskytte de brukade skjuta rådjur i godast  
skogar. Här omkring femtio år sen var  
här en som jagad var han ville och när  
han vill. Han blev åtalad flera gånger  
och fick betala men han fortsatte med  
sitt tjuvskytte ändå. Guckägarne ville  
betala litet till honom för honom  
men han ville inte.

Till sist ett par tyskskyttehistorier som  
är rannfärdiga. Den sist om talade  
tyskskytten nersti en gång till Hörsbamm,  
der gjordes han bekantskap med en Dansk,  
för den berättade han om sin jakt och sina  
jaktmarker. De blev överens om att resa  
hit och jagga, när de nu hade skurit ett  
radjur från skogsraktarna och förföljde  
tyskskyttarna och då de ej stannade vid tillrop  
sköt de efter dem, då ropade dansken de skydd  
de skydd, det gäsingenting bara spring  
från förföljarna men dansken tog de  
och han fick respass hemigen utan  
jaktmedskap. Den som jagar på oborlig  
jaktmark han miste sitt jaktmedskap  
peter det i sagan. Den här om talade jagaren  
gämdes vilde brädet i markerna tills det  
blev natt, då han gick och hemtade det

Så var det ett par andra tjurkyttar  
det var ett par bröder, deras far var handlande  
och bodde i blåtut, denna ynglingar hade  
matcykel. De bröt sig in i herrekjöringen  
och tog kostymen. Så fick de för sig att  
de skulle tjuriga på gaden och skuta  
störvt det gick ut några gånger men  
så blev de tagna en natt de jagade rådjur  
vid bilens strålkastare, men så togs de  
av skogvaktarna, så blev det blåtut  
och skogvaktarna blev häjra när den  
ena tjurkyttan satte sig framåt och den  
andra satte sig bakåt, den ena tjurkyttan  
hade nämligen ett gummi. Båda  
togs från dem, så blev de åtalade för  
tjurkytti och för jakt vid strålkastare